

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9

Neler Öğreneceğiz?

1. Dinin Tanımı ve Kaynağı
2. İnsanın Doğası ve Din
3. İman ve İslam İlişkisi
4. İslam İnanç Esaslarının Özellikleri
5. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ suresi, 136. Ayet

**Din denince
aklınıza ilk
olarak neler
geliyor?**

1. Dinin Tanımı ve Kaynağı

- Din olgusu insan hayatını doğrudan etkileyen olguların başında gelir.
- Yüce bir varlığa inanmak ve bu inancın gereklerini yerine getirmek insanlık tarihi kadar eski bir olgudur.
- Din olgusunun farklı açılardan pek çok tanımı yapılmış ve kaynağı hakkında açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır.

- Pek çok anlamlar içeren din kelimesi Kur'an-ı Kerim'de doksan iki yerde geçmektedir.
- Bu ayetler incelendiğinde din; Yüce Allah'ın kulları üzerindeki mutlak hakimiyetini; kulların ise Yüce Allah karşısındaki acziyetlerini anlayıp O'na boyun eğişlerini ifade eder.
- İslam âlimleri dinin, Allah ile kulları arasındaki ilişkiyi düzenleyen bir kanun, nizam ve yol olduğunu belirtmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim'de Din Kelimesinin Bazı Anlamları:

Ceza(karşılık) Kıyamet Ahiret

"O gün, Allah onlara kesinleşmiş dinlerini (cezalarını) verecektir. Allah'ın apaçık hak olduğunu bileceklerdir."

(Nûr suresi, 25. ayet.)

Teslimiyet Kulluk İbadet

"Onlara, dini (kulluğu, ibadeti) sadece Allah'a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir." (Beyyine suresi, 5. ayet.)

İtaat Boyun eğme

"Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. Din de (itaat ve boyun eğiş de) yalnız O'nadır..."

(Nahl suresi, 52. ayet.)

Kanun Şeriat Millet

"De ki: 'Allah doğru söylemiştir. Öyleyse hakka yönelen İbrahim'in dinine uyun. O, Allah'a ortak koşanlardan değildir."

(Âl-i İmrân suresi, 95. ayet.)

İslam Âlimlerinden Din Tanımları:

Tehânevî

"Din, akıl sahiplerini kendi iradeleriyle dünyada salâha, ahirette felâha sevk eden, Allah tarafından konulmuş bir kanundur."

Seyyid Şerif
Cürcânî

"Din, akıl sahiplerini peygamberin bildirdiği gerçekleri benimsemeye çağıran ilâhî bir kanundur."

Elmalılı
Hamdi Yazır

"Din akıl sahiplerini kendi istekleriyle iyilikler yapmaya sevk eden ilahî bir nizamdır."

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

Tüm bu
tarifler
ışığında
din;

**Allah
tarafından
peygamberleri
aracılığıyla
gönderilen,**

**Akıl
sahiplerini
kendi istek ve
hür
iradeleriyle**

**hayırlı
olan
şeylere
sevk
eden,**

**ilahî
kurallar
bütünüdür.**

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

- Allah insanları yalnız bırakmamış, tarihin her döneminde peygamberleri aracılığıyla onlara vahyetmiş ve ebedi mutluluğun yolunu göstermiştir.
- Peygamberler Allah'tan aldıkları vahiyleri insanlara hiç değiştirmeden tebliğ ederler.
- Allah tarafından peygamberlerine vahyedilenlerin tamamı dini oluşturur.
- Yüce Allah'ın din göndermesi O'nun insanlara olan merhamet ve sevgisinin en önemli göstergelerinden biridir.

- Allah tek olduğu için gönderdiği tek bir din vardır.
- Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberler İslam peygamberidirler.
- Bütün peygamberler insanları tevhid inancına çağırmışlardır.
- İnsanların zaman içinde hak dinden uzaklaşmaları ve yanlış yollara sapmaları üzerine Allah, peygamberlerini göndererek insanları tekrar tekrar doğru yola yönlendirmiştir.

Rabbimiz buyuruyor ki:

- "Allah katında din kesinlikle İslâm'dır..."
(Âli İmrân suresi, 19. ayet.)
- "...Bugün, size dininizi kemale erdirdim, üzerinize olan nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslam'ı beğendim..."
(Mâide suresi, 3. ayet.)
- "Kim İslam'dan başka bir din ararsa, (bilsin ki o din) ondan kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır."

(Âli İmrân suresi, 85. ayet.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

- Dinin tarifini yapmaya çalışan Batılı ilim adamları genelde kendi uzmanlık alanları üzerinden bakarak dine ilişkin farklı tanımlar yapmışlardır.
- Batılı aydınların dine yaklaşımları, dini kapsayıcı olarak tanımlamaktan uzaktır.
- Çünkü bu tanımları yapan bilim adamları dini yalnızca bir yönüyle ele almakta ve dinin gerçek yapısını ortaya koymakta yetersiz kalmaktadır.

Farklı bilim dallarına göre din tanımları:

**Emile Durkheim
(Sosyolog)**

"Din bir cemaatin meydana gelmesini sağlayan âyin ve inançlar sistemidir."

**Max Müller
(Dil Bilimci)**

"Din, insanın sonsuz kavramasını sağlayan, akıl ve mantığa tabi olmayan zihnî bir yetenektir."

**Feurbach
(Filozof)**

"Din; dua, kurban ve inanç ile kendini gösteren bir arzudur."

**Mircea Eliade
(Dinler Tarihçisi)**

"Din, hayatın anlamını veren, öte dünya arayışını sağlayan ve bir model ortaya koyan bir tecrübedir."

- Özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda Batı'da materyalizm ve pozitivism gibi anlayışların etkisiyle Tanrı'yı ve dini inkar etmek yaygınlaşmaya başlamıştır.
- Çünkü bu anlayışlar sadece maddeyi, somut olanı ve deneyi yapılan şeyleri esas kabul etmişler; duyu organlarıyla algılanamayan her şeyi yok saymışlardır.

- Kainatta maddeyi aşan, duyuların algılayamadığı pek çok manevi olay ve olgunun var olduğunu bilen Müslümanlar ise insan bilgisinin sınırlarını maddeyle ve deneyle sınırlandırmazlar.
- Yüce Allah'ın tek olduğuna, peygamberler gönderdiğine ve hak dini insanlara öğrettiğine iman ederler.
- Dinin ilahî kurallar bütünü olduğuna inananlar için dinin kaynağı konusunda bir sorun ve belirsizlik yoktur.

Rabbimiz buyuruyor ki:

- "Andolsun ki biz, 'Allah'a kulluk edin ve tâğut'tan sakının.' diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, inkâr edenlerin sonu nasıl olmuştur!"

(Nahl suresi, 36. ayet.)

Neredeyse bütün insanların zor zamanlarda yüce bir varlığa sığınmak istemesinin sebebi sizce nedir?

2. İnsanın Doğası ve Din

- Tüm insanların yaratılıştan getirdikleri **(fitrî)** bir takım ortak özellikleri vardır.
- İnsanoğlunun doğasında bulunan inanmak, güvenmek, sığınmak, sevmek, sevilmek, bağlanmak, kendini ait hissetmek, gerçeği bilmeyi istemek, hayatını anlamlı ve değerli kılmak gibi özellikler onu Yüce Allah'ı tanıma arayışına iter.

- Her insan **Rabbini tanımak, O'na yönelmek, O'na teslim olmak**, ebedi bir mutluluk içinde yaşamayı istemek gibi eğilimlerle yaratılmıştır.
- **İslam dini insanın eğilim ve istidatlarına uygun bir dindir.** Onun özünü oluşturan şey, insan fitratıyla uyum içinde olan doğallığıdır.
- İnanç esasları **hem akli hem de ruhu** ikna edici şekilde sade ve anlaşılırdır.
- İbadetleri, emir ve yasakları da kolay ve uygulanabilir bir özelliktedir.

- Kur'an-ı Kerim'de İslam dininin doğallığını ve saflığı ifade eden kavramlardan biri de **haniflik** kavramıdır.
- Haniflik; Allah'ın başlangıçtan itibaren insanlara bildirdiği, insanın tabiatına en uygun olan **tevhid dinini** ifade eder.
- Kur'an-ı Kerim'de haniflikle birlikte en çok adı geçen peygamber Hz. İbrahim'dir.

Rabbimiz buyuruyor ki:

- "İbrahim ne Yahudi ne de Hristiyandı. Fakat o, hanif (Allah'ı bir tanıyan, hakka yönelen) bir Müslümandı. Allah'a ortak koşanlardan da değildi."

(Âli İmrân suresi, 67. ayet.)

Peygamberimiz buyuruyor ki:

- "Ben Yahudilik ve Hıristiyanlıkla değil, kolaylaştırılmış haniflikle gönderildim."

(Ahmed b. Hanbel, V, 266.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

<https://dogm.meb.gov.tr/>
<http://dkab.meb.gov.tr/>

Peygamberimiz buyuruyor ki:

- "Yatağına girip yatmak istediğin zaman şu duayı oku. Eğer o gece ölürsen, fıtrat (İslam) üzere ölmüş olursun:

'Allah'ım. Kendimi sana teslim ettim. İşimi sana havale ettim. Azabından korkup, sevabını umup sırtımı sana dayadım. Senden (azabından) korunmanın ve güvende olmanın tek yolu, ancak sana (rahmetine) sığınmaktır. İndirdiğin kitabına ve gönderdiğin Nebî'ye inandım."

(Buhârî, Deavât, 6.)

**Bir insanın
Müslüman
olabilmesi için
neler yapması
gerekir?**

3. İman ve İslam İlişkisi

İman Sözlük Anlamı

Bir kimsenin şüphe duymaksızın bir şeyi kabul etmesi, doğrulaması, onaylaması tasdik etmesi; güven vermek, güvenlikte olmak, içten ve yürekten inanmak gibi anlamlara gelir.

Allah'ın bir ve tek olduğuna gönülden, samimiyetle inanıp Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini kabul etmek, onun Kur'an-ı Kerim aracılığıyla getirdiklerine inanmak ve bunlara teslim olmaktır. Bu inanca sahip kimseye mümin denir.

İman Terim Anlamı

İslam Sözlük Anlamı

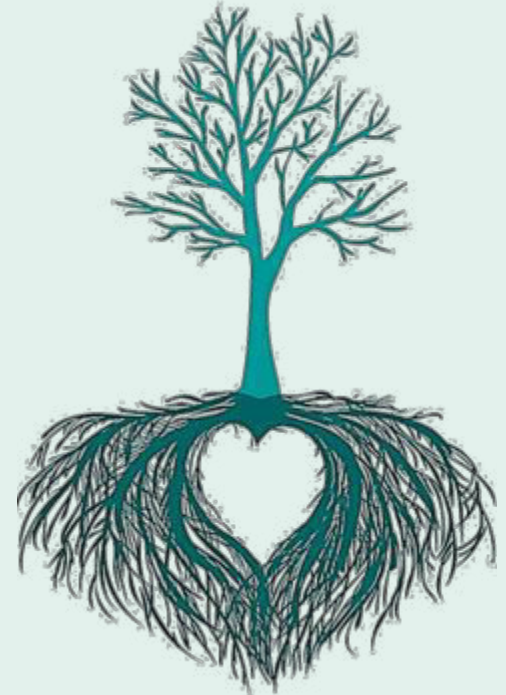
Teslimiyet, itaat etmek, boyun eğmek, bağlanmak, selamet, kurtuluş ve barış gibi anlamlara gelir.

Yüce Allah'a itaat etmek, Hz. Peygamber'in getirdiklerinin hepsini kalp ile tasdik edip dil ile söyleyerek Allah'ın emir ve yasakları doğrultusunda yaşamaktır.

Allah'ın dinine teslim olan, Hz. Peygamber'in din adına bildirdiklerine gönülden bağlanan, inandıklarını yaşamaya çalışan, ibadetlerini yerine getiren ve dinin güzel ahlakını davranışlarına yansıtan kişiye Müslüman denir.

İslam Terim Anlamı

- İman ile İslam birbiriyle yakından ilişkili kavramlardır.
- İman kalbin tasdik etmesi, İslam ise amel ve davranışlarla bu tasdikin eyleme taşınarak görünür kılınmasıdır.
- İman kalple gerçekleşen **tasdiktir**. İslam ise dil ile ikrar, itaat, boyun eğme ve **teslimiyettir**.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

- İnsanlar ancak iman sayesinde hayatlarını belirsizlikten ve karmaşadan kurtarıp anlamlı hale getirir.
- Bu yönüyle iman, insana niçin var olduğunu ve yaşadığı hayat içerisinde zorluklarla nasıl başa çıkacağını gösteren bir kaynaktır.

Rabbimiz buyuruyor ki:

- "Müminler gerçekten kurtuluşa ermişlerdir."
(Mü'minûn suresi, 1. ayet.)
- "Allah'a çağıran, salih amel işleyen ve
'Kuşkusuz ben Müslümanlardanım' diyenden
daha güzel sözlü kimdir?"
(Fussilet suresi, 33. ayet.)

Peygamberimiz buyuruyor ki:

- "Müslüman dilinden ve elinden diğer Müslümanların güvende oldukları kimsedir."

(Buhârî, İman, 5; Müslim, İman, 66.)

- "Kim bir iyilik yaptığında seviniyor, bir kötülük yaptığında üzülüyorsa o mümindir."

(Ahmed b. Hanbel, IV, 399.)

İslam dininin inanç esasları nelerdir?

4. İslam İnanç Esaslarının Özellikleri

- Kur'an-ı Kerim'in Peygamberimize Allah tarafından vahyedildiğine inanan bir Müslüman ondaki iman esaslarına bir bütün olarak inanır, hükümlerinin hepsini kabul eder.
- İnanç esaslarının bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayan kimseler mümin sayılmaz.
- İslam bir bütün olarak **her çağa** ve **her coğrafyaya** hitap eder. İlkeleri ve hükümleri zamana ve mekâna göre değişmez.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

Fıtrata uygun,
açık ve anlaşılır
oldukları için aklı-ı
selim tarafından
kolayca kabul
edilir.

İnsan ürünü
ve dogmatik
değil, vahiy
kaynaklıdır.

Kişilerin kendi
hür iradeleriyle
kabul edilir.
Baskı ve zorla
kabul
ettirilmezler.

Dengeyi esas alır.
Ebedî kurtuluş için
korku ve ümit
arasında dengeli bir
hayatı tavsiye eder.

İslam İnanç Esasları

- İslam dini **tevhid inancına** dayanmaktadır.
- **Tevhid**, bir ve tek olmak, birlemek gibi anlamlara gelir.
- Yüce Allah'ın varlığını ve birliğini kabul edip O'nu tek ve eşsiz yaratıcı olarak kabul etmek tevhid kavramıyla ifade edilir.
- Kur'an-ı Kerim'de bütün peygamberlerin tebliğ ettiği inanç esaslarının temeli **tevhid**tir.
- Diğer bütün esaslar **tevhid** temeli üzerinde yükselir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

- Akıl sahibi olup da ergenlik çağına gelmiş olan her insanın en başta gelen sorumluluğu yaratıcısını tanımak ve O'na iman etmektir.
- Allah'a iman etmek; ibadete layık tek varlığın Allah olduğunu kabul etmeyi ve buna göre hareket etmeyi gerektirir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

- Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette Yüce Allah isim ve sıfatlarından **(esmâ-i hüsnâ)** bahsederek kendisini bize tanıtır.
- Allah'a gereği gibi iman etmek ancak O'nu isimleri ve sıfatlarıyla doğru bir şekilde tanımakla mümkündür.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

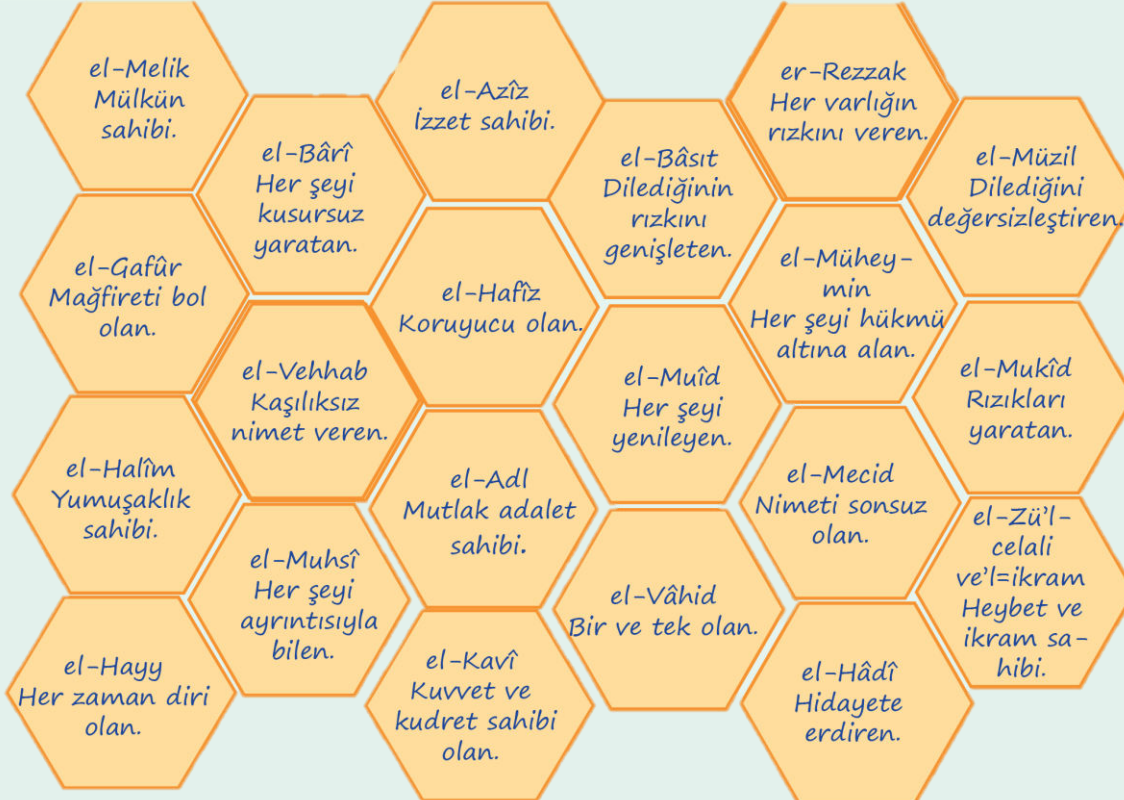
Din ve İslam

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

Rabbimiz buyuruyor ki:

- "Şüphesiz, Allah'ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah'a inanıp peygamberlerine inanmayarak ayırım yapmak isteyenler, '(Peygamberlerin) kimine inanırız, kimini inkâr ederiz.' diyenler ve böylece bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isteyenler var ya; işte onlar gerçekten kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır."

(Nisâ suresi, 150-151. ayetler.)

Peygamberimiz buyuruyor ki:

- "İman, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir... İslam, Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in de Allah'ın Resulü olduğuna şahadet etmen; namazı dosdoğru kılman, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutman ve gücün yeterse Kâbe'yi haccetmendir... İhsan, Allah'a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen onu görmüyorsan da O, seni mutlaka görüyor..."

(Müslim, İman, 1; Buhârî, İman, 37.)

**Bir bütünün asıl
unsurlarından birini
inkâr eden kişinin o
bütüne saygısı
olduğunu söylemek
mümkün müdür?**

5. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ suresi, 136. ayet

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ
الَّذِي أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ۝۱۳

“Ey iman edenler! Allah’a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisâ suresi, 136. ayet.)

- Nisâ suresinin bu ayetinde Yüce Allah müminlere nelere, nasıl inanmaları gerektiğini bildiriyor.
- İslam inanç esasları peş peşe sıralanarak bunlara iman etmeyen kimselerin düşeceği vahim durum belirtiliyor.
- Allah ve resulüne iman etmek İslam inanç esaslarının bir bütün olarak kabul etmeyi gerektirir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Din ve İslam

Ünitemizi Değerlendirelim

1. İslam âlimlerinin din tanımlarından örnekler veriniz.
2. Fıtrat ne demektir? İslam dinin fıtrat dini olmasının sebeplerini açıklayınız.
3. İslam inanç esaslarının temel özellikleri nelerdir? Açıklayınız
4. İnsan doğası ve din arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.
5. İman ve İslam nedir? Aralarındaki ilişkiyi açıklayınız.

Cevaplayalım

1. Aşağıdakilerden hangisi dinin tanımlarından biri değildir?

- A) Allah ile kul arasındaki münasebeti düzenleyen kanun, nizam ve yoldur.
- B) İnsanların kendi ihtiyaçlarına göre belirledikleri kurallar bütünüdür.
- C) Akıl sahiplerini Peygamberin bildirdiği şeyleri kabule çağıran ilahî bir düzenlemedir.
- D) Akıl sahiplerini kendi istekleri ile iyilikleri yapmaya sevk eden ilahi bir nizamdır.
- E) Akıl sahiplerini kendi iradeleriyle dünya ve ahiret mutluluğuna sevk eden, Allah tarafından konulmuş bir kanundur.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. İslam inanç esaslarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İslam'ın inanç esasları bir bütündür.
- B) İslam inanç esaslarının temeli tevhid ilkesidir.
- C) İslam inanç esaslarında daima itidal ve denge vardır.
- D) İslam'ın inanç esasları sade, açık ve anlaşılabilir mahiyettedir.
- E) İslam inanç esasları akıl üstü oldukları için anlaşılması zordur.

3. İslam inanç esaslarıyla ilgili aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?

- A) İslam inanç esasları tevhid ilkesine dayanır.
- B) İslam inanç esaslarını akılla kavramamız mümkün değildir.
- C) Allah'a gereği gibi iman etmek O'nu isimleri ve sıfatlarıyla doğru bir şekilde tanımakla mümkündür.
- D) İslam inanç esasları bir bütün olduğundan hepsine birden iman etmek gerekir.
- E) Kur'an-ı Kerim'de yer alan inanç esaslarını kabul etmeyenler mümin sayılmazlar.

4. Yüce Allah ilk peygamberden itibaren hak dinini insanlara yollamıştır. Bu dinin özü tevhid inancı olup, sadece Allah'a ibadet etmeyi, hiçbir şeyi O'na ortak koşmamayı esas alır.

Verilen parçada hangi kavram açıklanmaktadır?

- A) Din
- B) Haniflik
- C) Peygamberlik
- D) Esma-i hüсна
- E) İslam'ın şartları

5. Din olgusuyla ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Allah inancı fitrî bir inançtır.
- B) Dinin kaynağı ilahî olmalıdır.
- C) Din insanların anlam arayışına cevaplar sunar.
- D) İnsanın ruhani ihtiyaçları onu dinî bir arayışa iter.
- E) Dinî inançlar deney konusu edilemedikleri için yok sayılmalıdır.

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY

Redaksiyon

Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme

Öznur ÖZDEMİR, Hanife KOYUTÜRK